ZBORNIK POVZETKOV

Ljubljana, 2014

Izdajatelj:
Slovensko sociološko društvo
Kardeljeva ploščad 5,1000 Ljubljana

Uredili:
Lea Vrečko in Tina Kogovšek

Oblikovanje in prelom:
Polona Mesec Kurdija

Tisk:
Narobe studio, d.o.o.

Naklada:
150 izvodov

Publikacija je dostopna tudi na elektronskem naslovu:
http://www.sociolosko-drustvo.si/.

Ljubljana, 2014

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

316(497.4)(082)

SLOVENSKO sociološko srečanje (2014; Bohinjska Bistrica)
Ekonomija in družba: zbornik povzetkov / Slovensko sociološko srečanje 2014, Bohinj, 24.-26. oktober 2014; [uredili Lea Vrečko in Tina Kogovšek]. - Ljubljana: Slovensko sociološko društvo, 2014

ISBN 978-961-90202-5-8
1. Gl. stv. nasl. 2. Vrečko, Lea
275715584

EKONOMIJA IN DRUŽBA

SLOVENSKO SOCIOLOŠKO SREČANJE 2014
BOHINJ, 24. – 26. OKTOBER 2014

Moderna sociologija je z analizo predpostavk moderne družbe in kapitalističnega ekonomskega sistema od svojih začetkov prispevala k razumevanju umeščenosti gospodarstva v družbo oz. odnosa ekonomskega in družbenega. Revitalizacija Webrove in Durkheimove »Sozialökonomik«, Marxove kritične analize kapitalističnega ekonomskega sistema in drugih analitičnih instrumentov, ki jih ponuja družbena znanost, ki analizira ekonomijo, je nujna pri razumevanju svetovne ekonomske krize, njenih posledic za socialne sisteme ter posameznike in posameznice ter nastajajočih odzivov in odgovorov na krizo.

Na sociološkem srečanju bomo uporabili referenčni okvir in pojasnjevalne metode sociološke perspektive v poglobljeni analizi, teoretični refleksiji in razumevanju aktualnih ekonomskih pojavov in procesov v Sloveniji in svetu. Razumevanje obstoječega v luči možnega ali zaželenega je kritičen odziv in korak v razmisleku o rešitvah »zasebnih problemov« in »javnih vprašanj«. Zato bo srečanje priložnost uporabe sociološke imaginacije pri razumevanju naslednjih tem: vitalnosti neoliberalnega ekonomskega koncepta in praks kljub negativnim družbenim (in ekonomskim) posledicam, naraščajočih družbenih neenakosti in socialne izključenosti (prekariat, brezposelnost mladih, neenakost po spolu, neenakomeren razvoj svetovne ekonomije, spremembe blaginjskih sistemov), okoljsko (ne)vzdržnega ekonomskega razvoja, kulturno specifičnih odzivov na ekonomsko krizo in razvojnih strategij različnih nacionalnih ekonomij, sprememb na trgih delovne sile in migracijskih tokovih, ekonomskih posledic novejših sprememb izobraževalnih sistemov, alternativnih/ solidarnostnih/ participativnih ekonomskih razvojnih modelov ter drugih pojavov na presečišču družbenega in ekonomskega.

PROGRAM
SLOVENSKEGA SOCIOLOŠKEGA SREČANJA 2014
EKONOMIJA IN DRUŽBA

PETEK, 24. 10. 2014

13.00 – 15.00

MEDNARODNI PANEL – EKONOMIJA IN DRUŽBA I

Sodelujejo: Andrej Srakar, Donald Tomaskovic-Devey, Krešimir Žažar, Galina Koleva, Rumiana Zheleva, Veselin Bosakov

Moderirata: Aleksandra Kanjuo Mrčela, Nina Bandelj

15.00 – 15.30 - Odmor

15.30 – 16.30 - OTVORITEV SREČANJA

PLENARNO PREDAVANJE prof. dr. BARBARE HOBSON – Complex Inequalities and the Widening Gap in Capabilities: Gender, class and migration

16.30 – 17.00 - Odmor

17.00 – 19.00

RELIGIOLOŠKA SEKCIJA – okrogla miza

Novi val radikalizacije islama? Vzroki in posledice

Sodelujejo: Marjan Smrke, Mirt Komel, Anja Zalta, Christian Moe, Primož Šterbenc, Uroš Dokl

Moderira: Aleš Črnič

OKROGLA MIZA – Sindikalne strategije v obdobju krize

Sodelujejo: Srečo Dragoš, Maja Breznik, Rastko Močnik, Branko Bembič, Peter Virant, Goran Lukič, Sandi Modrijan

Moderira: Miroslav Stanojević

20.00 - Sprejem

20.30 - Večerja

SOBOTA, 25. 10. 2014

9.30 – 11.30

MEDNARODNI PANEL – EKONOMIJA IN DRUŽBA II

Sodelujejo: Leo Šešerko, Felizitas Sagebiel, Mladen Domazet, Branko Ančić, Eszter Pál, Nicholas Maslowski, Vladimir Cvetković

Moderirata: Aleksandra Kanjuo Mrčela, Nina Bandelj

11.30 – 12.00 - Odmor

12.00 – 14.00

SEKCIJA ZA VPRAŠANJA DRUŽBENE BLAGINJE

Sodelujejo: Vid Žiberna, Srna Mandič, Maja Mrzel, Valentina Hlebec, Maša Filipovič Hrast, Zdenka Šadl, Katarina Lestan, Ivan Eržen, Mojca Golobič, Aleksandra Kanjuo Mrčela, Miroljub Ignjatović

Moderirata: Maša Filipovič Hrast, Andrej Kohont

FORUM – Zaposljivost in zaposlenost mladih sociologinj/sociologov in diplomantk/ diplomantov bližnjih družboslovnih ved
Moderira: Samo Pavlin

14.00 – 15.00 - Kosilo

15.00 – 17.00

ODPRTI SKLOP
Sodelujejo: Mojca Pajnik, Iztok Šori, Zorana Medarić, Maja Zadel, Marianna Kosič, Alenka Janko Spreizer, Marjan Smrke, Mateja Sedmak
Moderira: Tina Kogovšek

ŠTUDENTSKA SEKCIJA – projekcija filma Boj za in pogovor o filmu
Moderira: Otto Gerdina

17.00 – 17.30 - Odmor

17.30 – 19.30

SEKCIJA ZA RAZVOJNE STRATEGIJE
Sodelujejo: Pavel Gantar, Rok Ramšak, Jože Vogrinc, Klemen Ploštajner
Moderira: Jože Vogrinc

PEDAGOŠKA SEKCIJA – okrogla miza Sociologija na maturi
Sodelujejo: Marina Tavčar Krajnc, Samo Uhan, Andreja Barle Lakota, Mirjam Počkar, Tanja Popit, Stane Andoljšek
Moderira: Matjaž Poljanšek

20.30 - Večerja

NEDELJA, 26. 10. 2014

9.30 – 11.30

SEKCIJA ZA SOCIOLOGIJO ZNANOSTI
Sodelujejo: Anuška Ferligoj, Luka Kronegger, Franc Mali, Tom Snijders, Patrick Doreian, Hajdeja Iglič, Igor Pribac, Maja Bučar, Andreja Barle Lakota, Igor A. Lukšič, Toni Pustovrh
Moderira: Franc Mali

SEKCIJA ZA SPOL IN DRUŽBO – okrogla miza
Rimsko katoliška cerkev in »teorija spola«
Sodelujejo: Roman Kuhar, Maca Jogan, Nataša Bjelić, Sonja Bezjak
Moderira: Milica Antić Gaber

11.30 – 12.00 - Odmor

12.00 – 14.00

OKROGLA MIZA O VREDNOTENJU RAZISKOVALNEGA IN PEDAGOŠKEGA DELA
Moderira: Dana Mesner Andolšek

MEDNARODNI PANEL – EKONOMIJA IN DRUŽBA I

Moderirata: ALEKSANDRA KANJUO MRČELA, NINA BANDELJ

Sodelujejo: ANDREJ SRAKAR, DONALD TOMASKOVIC-DEVEY, KREŠIMIR ŽAŽAR,GALINA KOLEVA, RUMIANA ZHELEVA, VESELIN BOSAKOV

ANDREJ SRAKAR, Univerza v Ljubljani,
Ekonomska fakulteta in Inštitut za ekonomska raziskovanja, Ljubljana, Slovenija
andrej.srakar@ier.si, andrej_srakar@t-2.net

ECONOMIC AND SOCIAL INEQUALITY "IN THE TWENTY-FIRST CENTURY": DO WE NEEDA NEW ECONOMIC AND SOCIAL THEORY AFTER PIKETTY?

The article will firstly explore different forms of inequality in Slovenia using datasets from Eurostat, SORS and IMAD, building on the results from existing empirical and theoretical studies on economic and social inequality in Slovenia (e.g. Tomc & Pešec 1986; Stanovnik 1994; Stropnik & Stanovnik 2002; Dragoš & Leskošek 2003; Stanovnik & Verbič 2008; Stanovnik & Verbič 2012). Secondly, using econometric study applying panel data and time series analysis we will try to estimate whether there was a significant rise in economic and social inequality in Slovenia in past decade, what were its main causes and whether this had any relationship to the financial crisis after 2008. In accordance with theses of Thomas Piketty (2014), inequality lies in the very heart of the present crisis of capitalism. On the basis of findings of Piketty's book, the debate that it spurred and our results for the case of Slovenia we will lastly try to provide and answer whether his general findings are sufficient to search for new macroeconomic and sociological theory that would be able to better explain the reality and possibilities of contemporary economic, political and social systems.

DONALD TOMASKOVIC-DEVEY, University of Massachusetts,
Massachusetts, USA
tomaskovic-devey@soc.umass.edu

FINANCIALIZATION: WHY SLOVENIA (OR ANYONE ELSE) SHOULD NOT COPY US NEOLIBERALISM

One of the central projects of neoliberalism in the US has been the financialization of the economy. Financialization refers to both the rising political and economic power of financial service firms and the growing importance of financial, rather than production, stra-

tegies in the rest of the economy. Financialization also implies a shift from values associated with employment and production to a normative elevation of financial investment. In this talk I outline the consequences of financialization for systemic risk, income distributions and employment, and national economic growth. Most of my evidence comes from my recent work on financialization in the US, but where comparative data are available I will provide these results as well. In the US the financialization aspect of neoliberalism has increased systemic risk and increased income inequality between sectors of the economy, capital and labour and among classes of workers, at the same time it has led to decreased employment and produced a less productive economy. The lesson is that the US provides a particular dangerous model of neoliberal politics and policy.

KREŠIMIR ŽAŽAR, University of Zagreb,
Faculty of Humanities and Social Sciences, Croatia
kzazar@ffzg.hr

EXPLORING THE BRIGHT SIDE OF CONTEMPORARY GLOBAL CAPITALISM: THE PROSPECTS OF ECONOMIC DEMOCRATIZATION AND SOCIAL INCLUSION OF CREATIVE ECONOMY

When discussing the attributes of recent global capitalist economy, usually its negative effects (fiscal and overall economic crises, growing disparities and inequalities, unemployment, precariat, social exclusion etc.) have been underlined. While we do not want to diminish the drawbacks it has been inducing, the aim of our paper is to scrutinize its brighter side which we identify in certain democratization potentials and prospects for social inclusion it contains. Hese potentials have been primarily identified within a creative economy, thus in the production of creative and innovative products, patents and, in general, in creation of various new forms of symbolic expression. Our fundamental concern is to delineate the fundamental attributes of certain democratization processes discernible in creative economy. The main thesis we would like to emphasize is that creative economy lacks elitist premises what makes it principally open to everyone's participation. This tendency has been implied due to immense development and wide permeating of information and communication technologies. Since computers as a powerful production tool of creative goods has become easily accessible, potentials for participation in current economy flows is an outcome of democratization of means of production. In addition, the other crucial prerequisite of democratization is the profound decrease of distribution costs (Anderson 2006). Due to denoted upsurges, a vast number of people, instead of being passive consumers, have become active producers of creative products. The mentioned shifts have been effectively articulated with the concepts prosumer (Toffler 1980) and proamateur (Anderson 2006). However, the query of democratization and inclusion potentials of creative economy have been intimately intertwined with numerous social issues that we accurately dispute in five distinctive sections: (a) the type of

education (non)required for participation in creative economy; (b) traits of an organization favourable for creative economic process; (c) attributes of sociocultural environment suitable for creative production; (d) the power relation of different individual and collective actors engaged in examined economic system; (e) the need for finding balance between utilization of creative economic activities and public interests. In concluding notes, we emphasize that in post-industrial environments of developed societies, the economic processes based on creativity of people have become even more profoundly important and thus the assignment of social researchers is to inquiry these developments attentively.

GALINA KOLEVA, Institute for the Study of Societies and Knowledge – Bulgarian Academy of Sciences, Bulgaria
galyak@gmail.com

MIGRATION PROCESSES AND THE LABOUR MARKET – SITUATION, REGULATIONS, POLICIES

Migration processes involve a global redistribution of the workforce and in this sense they have a challenging influence on the state and prospects of the national and local labour markets. The acceleration of the migration streams to places with better opportunities for work, income, personal development, forms part of the logic of rational choice. There is a completely different sense and weighting involved in understanding migration as the impossibility of being at home. For many of the potential emigrants, the last wave of emigration from Bulgaria was closely bound up with the loss of meaning, opportunity and the prospect of being at home. Bulgaria occupies fifth place among the European countries with the largest negative net migration. About 90% of the outflow to foreign countries are persons at an age when they are able to work; about 70% of female emigrants are at the age of fertility. The paper comprises (a) an analysis of the underlying processes in the present-day development of Bulgaria that shape attitudes towards leaving the country, and (b) an analysis of the effects on the labour market in the light of the impact of the economic, demographic and educational crises, and the crisis of values. Another question is: What policies are being promoted to retain young and trained manpower? Data from both national studies and European statistics (Eurostat and Eurofound) are used to describe the trends in migration and in the Bulgarian labour market.

RUMIANA ZHELEVA, Institute for the Study of Societies and Knowledge – Bulgarian Academy of Sciences, Bulgaria
rumiana.jeleva@yahoo.com

THE IMPACT OF THE CRISIS ON THE EU PERSPECTIVE OF THE WESTERN BALKANS: LESSONS LEARNED AND OUTLOOK

Like elsewhere in Europe, the crisis has affected economic developments in the Western Balkans, from Croatia in the north to Albania in the south. The countries in the region face difficulties such as high unemployment, decreased availability of bank credit and reduced trade. Furthermore, the inability of their political institutions to deal immediately with these economic challenges has reinforced the negative effects of the crisis. What does this mean for the Western Balkans' accession to and integration within the EU?

This text presents the outcome of a project completed with a combination of qualitative methods and analysis of quantitative data between 2010 and 2012, which studied the impact of the economic and financial crisis with regard to the Western Balkan countries seeking membership in the EU: Albania, Bosnia and Herzegovina, Croatia, Macedonia, Kosovo, Montenegro, and Serbia. This study clearly shows that improving the economic situation is an essential precondition for public support for EU integration. At the same time it argues that the pro-European orientation of the Western Balkans ensures that they will continue to look towards the EU, rather than to the US or Russia. This is demonstrated by the fact that they are not merely taking measures to recover from the crisis: they are taking measures that are aligned with European regulations. The Western Balkan countries may have a long way to go to become EU members, but they have proven their commitment to a future within the EU by their pro-European solutions to the crisis. The presentation discusses also the question, whether and to what extend these pro-European solutions are implemented in the practice successfully.

VESELIN BOSAKOV, Institute for the Study of Societies and Knowledge – Bulgarian Academy of Sciences, Bulgaria
vesobos@abv.bg

FROM MARKET ECONOMY TO MARKET SOCIETY

The trends dictated by our times manifest in a great variety of areas: in consumption, technological standards, mass popular culture, youth subcultures and counter-cultures, the media and advertising, and even in elite forms of art, science and philosophy. But they all have one thing in common: directly or indirectly, these trends stem from the advance of the all-powerful global market. In recent decades the financial levers and formalized vocabulary of the market have been imposed as a kind of social algebra in widely different areas of life: the neo-liberal mantras such as efficiency, accountability, strategic planning, the project

principle, optimized use of resources, maximized profit, etc., have colonized spheres of life that are quite remote from the economy, including education, healthcare, creativity, innovation, knowledge, the art market, and have oriented these spheres to results that are "immediately measurable" in an economic and managerial perspective. But is this neo-liberal religion not turning democracy, the liberal ideals, the freedom of the individual, the arts, the quality of life, etc., from values in themselves, into conditions, "dependent variables", that are important only insofar as they influence economic development?
The difference between market economy and market society is: a market economy is a mean – a valuable and important means – for organizing our productive capacity. The market society, to the contrary, is a way of life where market values permeate all aspects of human striving and effort. It is a place where social relations are molded in the image of the market.

PLENARNO PREDAVANJE prof. dr. BARBARE HOBSON

BARBARA HOBSON, University of Stockholm, Sweden
bhobson@sociology.su.se

COMPLEX INEQUALITIES AND THE WIDENING GAP IN CAPABILITIES: GENDER, CLASS AND MIGRATION

The post-global crisis has generated new research debates on the widening gap in Inequalities across regions and countries and within them. Piketty 's Capital has been in the forefront of these debates with its long historical perspective on inequalities in wealth and the role of global capitalism. European Sociologists have focused on the widening income inequalities across and within societies and the global processes and institutions that are driving these outcomes: as seen in the differing impact of the global crisis in Eastern and Western Europe and Northern and Southern Europe. This research has focused on (1) dualism in labor markets, that is, the growing gap between insiders with good protected jobs and outsiders who lack benefits and protections; (2) the high levels of unemployment and precariousness, and (3) the downsizing in private and public sectors, resulting in leaner work forces and greater work intensity (Slovenian scholars have been dominant voices in these debates). In order to understand how these global processes are shaping quality of life and wellbeing in individual lives, we need multidimensional perspectives: How the global interfaces with the local involves complex inequalities and their intersections: in class, gender and race/ethnicity and migration. Complex inequalities encompass not only poverty but also time poverty: time deficits (long working days), and the lack of boundaries between home, work, and leisure as well as the double shift in working lives: the unequal gendered division of paid and unpaid work. We also need more dynamic models for analysing the mechanisms shaping complex inequalities. This implies asking different questions, not just what individuals are doing, but

also what are their opportunities and scope of alternatives for making other choices, recognizing that individual choice is embedded in institutional societal/normative settings. This is the essence of Amartya Sen's capabilities approach, which offers a dynamic and agency-centered framework for engaging with complex inequalities in our post-global era.

In my presentation, I will provide two examples of how we apply Sen's framework considering two projects: One is based on an FP 6 framework, Reconciling Work and Welfare (RECWOWE), which resulted in the book, Worklife Balance: The Agency and Capabilities Gap (OUP 2013). The other project is a work in progress, my current project: How do Welfare Regimes Matter: Care, migration and markets. Both projects reveal linkages between global institutions and global competitive pressures and the widening gap in inequalities, which we view from a set of conjunctures: leaner welfare state budgets and cuts in services and the emergence of private markets for care of children, the elderly and disabled. These markets utilize a flexible and cheap labor force of which the vast majority are trans-national migrants moving from poorer to richer countries. Migration has become a salient dimension in research on complex inequalities interwoven with class and gender. Our research recognizes that global processes and the crisis has resulted in weaker capabilities for quality of life and wellbeing for Europeans that often cuts across social class, gender and ethnicity. Nevertheless, migrants, particularly those working in the care/domestic sector, who are providing solutions for the care deficit in societies, and on the individual level, easing the time squeeze for dual earner families, appear to be a group who have some of weakest capabilities and agency for making change.

RELIGIOLOŠKA SEKCIJA

Okrogla miza NOVI VAL RADIKALIZACIJE ISLAMA? VZROKI IN POSLEDICE

Moderira: ALEŠ ČRNIČ

Sodelujejo: MARJAN SMRKE, MIRT KOMEL, ANJA ZALTA, CHRISTIAN MOE, PRIMOŽ ŠTERBENC, UROŠ DOKL

Verski ekstremizem je (kot običajno) tudi v novejšem dogajanju v muslimanskem svetu manjšinski pojav. Kljub temu zaradi ekscesnih oblik, razdiralnih in nepredvidljivih učinkov vzbuja veliko pozornosti. Terja tudi sociološke razlage. Med mnogimi vprašanji se zastavljajo naslednja: (1.) V kolikšni meri je novi val verske radikalizacije v delu islamskega sveta produkt preteklih delovanj Zahoda in v kolikšni meri notranjih razmer? (2.) Kako sociološko razumeti prelom od obetavne arabske pomladi k razkrajanju nekaterih držav? (3.) Kako razumeti vzpon verskega fanatizma na Bližnjem Vzhodu in v vrstah nekaterih skupnosti muslimanov v Evropi?

(4.) Kakšen vpliv utegne imeti to dogajanje na odnose med muslimansko manjšino in večino v evropskih okoljih? (5.) Kakšna je (bila) vloga sociologov oz. družboslovcev v interpretaciji predhodnih in aktualnih dogajanj?

Okrogla miza SINDIKALNE STRATEGIJE V OBDOBJU KRIZE

Moderira: MIROSLAV STANOJEVIĆ

Sodelujejo: SREČO DRAGOŠ, MAJA BREZNIK, RASTKO MOČNIK, BRANKO BEMBIČ, PETER VIRANT, GORAN LUKIČ, SANDI MODRIJAN

K diskusiji so vabljeni tudi voditelji sindikalnih združenj.

Strateška neprilagodljivost sindikatov je močno zgodovinsko pogojena. V okoliščinah prehoda iz ekonomije ponudbe na ekonomijo povpraševanja, ki se je sprožil v zgodnjih 80., je ta neprilagodljivost pomemben dejavnik njihovega upada. Zaradi neprilagodljivosti so izpostavljeni spontanemu zdrsu v območje ekonomističnega sindikalizma ter temu primernemu dolgoletnemu trendu izgubljanja članstva.

MEDNARODNI PANEL – EKONOMIJA IN DRUŽBA II

Moderirata: ALEKSANDRA KANJUO MRČELA, NINA BANDELJ

Sodelujejo: LEO ŠEŠERKO, FELIZITAS SAGEBIEL, MLADEN DOMAZET, BRANKO ANČIĆ, ESZTER PÁL, NICHOLAS MASLOWSKI, VLADIMIR CVETKOVIĆ

LEO ŠEŠERKO, Visoka šola za varstvo okolja Velenje
leo.seserko@gmail.com

PRIVATISATION OF COMMONS AND PUBLIC ENTERPRISES AS INCENTIVE OF MASS UNEMPLOYMENT AND OF BRINGING PUBLIC INFRASTRUCTURE TO RUIN

The privatisation and deregulation processes world-wide brought about a discussion if mass unemployment is the consequence and if they are bringing public infrastructure to ruin. The intensive restructuring of the industrial production modes moved unemployment to the peripheral countries. These became the majority of dependent suppliers of parts of machines or labour. Britain could establish similar leading status in financial industries as did Germany in industrial products. The representatives of the economic core countries insist on

privatisation of public enterprises and commons in peripheral countries, but they avoid the same in their own lands. The automobile concern Opel is an example of an rare exception. At the same time the rules of unemployment assessment became an art to hide it. The Eurostat findings and interpretations are biased.

FELIZITAS SAGEBIEL, Bergische Universität Wuppertal, Germany
sagebiel@uni-wuppertal.de

CARE DOES NOT HAVE TO DISTURB RESEARCH!

In this paper care will be an implicit issue under the focus of outcome orientation, commitment and availability of female professors in science and technology. The background of the paper is a German research project, lasting from 2009 to 2012, financed by the Ministry of Education and Research and the European Social Funds (Sagebiel 2013). With a qualitative methodological design (especially interviews and focus discussion groups) case studies were done in companies, political institutions, governmental research organisations and universities. Results included in this paper were taken only from the latter two.

In the natural sciences and engineering, outcome means high performance which in practice means extensive publications and successfully securing research grants, and (particularly for engineers) patents. Those factors favouring success, such as mentoring and networks have been neglected by focussing only the final outcome, especially in academe (Bagilhole and Goode 2001; Metz-Göckel 1999; Morley 1999).

Nearly all interviewees considered high outcome as the unquestioned norm, even though they see at the same time the high importance of networks (Sagebiel 2014). Nevertheless, the working culture of total dedication in the natural sciences and engineering, especially amongst persons in leading positions, has long been questioned as masculine because it ignores a work-life-balance (Krais 2010).

Most interviewees in academe think that traditional rules governing working hours do not apply to academic organisations; many women professors refer to their deep professional commitment with virtually no separation between professional and private/family life. Employees are expected to work overtime if it is necessary to get the output in time. But, there exists an ambivalence about expected overtime as well as about flexible working arrangements and about the focus on output. Monitoring staff presence ultimately entails giving up the idea that researchers can, in principle, work anywhere and everywhere. At the same time, the tradition "9 to 5" work schedule can be seen as a metaphor for conducting intense research under time constraints. Even having a family does not mean regular working hours because one is expected to continue working at home and to organize one's own work/life balance. Staff members have the responsibility for organising outcome-oriented work. Besides several ambiguities about the culture of working hours the answers suggest nevertheless that this structure has neither been questioned nor been changed by most of the female interviewees. Gendered organisational studies and feminist studies have criticised these long hours rule as

the traditional hegemonic masculinity workplace culture. Critical labour studies have analysed this change in division of responsibility for outcome between a superior and employees as a fundamental change in society's world of labour. It has been criticised as erasing the boundaries between work and privacy as a residual sphere. Equal opportunity policies applied in society in general and in labour organisations in particular have based their practices on these assumptions, in order to influence the formal rules governing working hours and also the scheduling of official meetings, but these formal policies are largely ineffective at changing the informal spheres of scientific engineering working culture.

MLADEN DOMAZET, Institute for Social Research in Zagreb, Croatia
domazet@idi.hr
BRANKO ANČIĆ, Institute for Social Research in Zagreb, Croatia
branko@idi.hr

PUT YOUR THERMOSTAT WHERE YOUR ENVIRONMENTAL CONCERN IS: ARE NATIONAL DIFFERENCES IN EUROPEAN SUSTAINABILITY-POTENTIAL DRIVEN PRIMARILY BY NATIONAL PROSPERITY?

Avoiding a whole-scale collapse of the civilisation supporting ecosystems within this century will require a change in the social metabolism (civilisation's material throughput), as well as expectations and aspirations, behaviours and attitudes of the majority of the global population. In that context, European societies having the highest level of material and social development carry a significant strategic role in exemplifying 'metabolic' practices as sustainability-oriented or collapse-oblivious. Through comparing 'objective' development (e.g. GNI, HDI, I-HDI) and environmental impact indices (EF) and population's attitudes across a range of European countries, we aim to elucidate possible links between society's objective potential to transform its practices and material throughput to those more suitable to a globally just long-term sustainability, and its population's support for the required social transformations. Our paper primarily aims to test the respective populations' agreement or prevalence of support for, some of sustainability-compatible strategies against the dominant prosperity thesis, which claims that greater national wealth is the best predictor of population's environmental and development concerns (Franzen and Meyer 2010).

We present the analyses of comparative findings for 18 European 'old' and 'new' democracies, based on ISSP survey data from 2011. Indices originally constructed for these analyses reveal comparative insights into the potential within different societies for supporting policies and practices conducive to a sustainability switch. We initially confirm the prosperity thesis, which suggests that individuals in wealthier societies more readily commit to notional individual sacrifice under constraint of environmental limits. Divergences from the 'prosperity trend' begin to arise in the general risk-perception of environmental threats and reported pro-environmental behaviour. At the societal level the environmental protection vs. growth trade-off

does not show a dependence on prosperity trends. In fact, other factors such as the level of income inequality, presence of an 'environmentalism of the poor' and support for redistributive policies nationally and globally are shown to be at play. Finally, the analysis suggests that over a certain development threshold the prevalence of the normative framework of (neo)liberal capitalism among European countries reduces the respective populations' pro-environmental behaviour.

ESZTER PÁL, Faculty of Social Sciences, Budapest, Hungary
paleszter.mail@gmail.com

ZEITGEIST AND THE HISTORY OF SCIENCE: PROGRESS AS A FUNDAMENTAL ELEMENT OF 19TH-CENTURY THINKING

The developments of the past half a century, the social and economic phenomena of post-industrialism and the effects of so-called postmodern thinking, have had, in many respects, a negative impact upon social sciences. Previously unquestioned cognitive elements of social thought – the belief in progress as a central value and possibility, the assumption of the validity of grand theories –, and the social transformation of the past decades themselves have weakened the position of social sciences. Economic, social and cultural changes appear to be intertwined with the situation of social sciences and social thinking in general.

In contrast to the current state of affairs, the connection between the Zeitgeist of the late 19th century and the scientific study of society and culture was more organic and direct. The emergence and successful institutionalisation of social sciences owe much to their ability to directly relate to and satisfy the everyday, cultural and even political demand of interpreting changes. The paper aims to highlight the nature of this relationship along the following lines: How did the idea of progress link scientific and everyday thinking in the 19th century?

How did the notion of science as a key to progress appear in the social sciences; to what extent could they make use of the possibilities this notion offered, and to what extent was late 19th-century social science able to meet this expectation?

The paper compares the social scientific thinking of post-Civil War America and Victorian England from this perspective. The situation of sociology was highly different in these two, otherwise very similar, societies – that is, societies that were going through similar changes during a phase of dynamic economic development, and were permeated by similar scientific and cultural discourses. The comparison therefore points out some factors that affect the role social sciences can take within the scientific and the wider cultural field.

By the analysis, I also hope to offer some indirect insight into today's situation regarding the relationship between social sciences and the idea and expectation of, and the challenging notions about, progress.

NICOLAS MASLOWSKI, Charles University in Prague,
Department of Historical Sociology, Czech Republic
nicolas.maslowski@gmail.com

THE SOCIAL CONSTRUCTION OF REPUTATION, IN CZECH AND SLOVAK LANDS IN THE 20 CENTURY: THE SOCIETY BETWEEN ECONOMY AND POLITICS.

This intervention aims to propose a syntactical analysis of the last 120 years of the Czech and Slovak acknowledgment of the great citizens. This historical-sociological Project is targeting the study of elite groups 'canonized', in Czech and Slovak, lands. This process of "canonization", that began much earlier in the Western/Northern Europe - since the Enlightenment, was a part of the nation building process in Central and Eastern European societies since the 19th century, the end in our case. One of its aspect, the one the we study there, is the citation of their members in national biographical dictionaries. This canonization is understood as an entrance for them into the national collective memory. Those national biographical dictionaries were constituted as a project of dynamic and often idealist nation-builders. This work was based on testimonies probably more than on other types of historical activities.

This „encyclopaedic work „changed its form during the communist period, after the second world war. The national biographical dictionaries were then written under the control the centrally organized history and society. Despite internal changes within the regime, and periods of instability, we can observe the weight of the power on the publications.

The fall down of this authoritarian soviet type regime, with the velvet revolution in Czechoslovakia, brought to an intensive activism in testimonies, with new dictionaries, films, interviews, in order to write a new national memory. But in the troubled period of the Internet and other modern technologies, it became easier to produce this kind of documents. The fight for the legitimacy of the source became a new battle for the memorial activists. The production of the activities are in the hand of the Academy of science, a centrally controlled institute for "national memory", some associations, radio, universities.

The result of our research brings us to see that the modernization process, between economy and politics, brings to the evolution of the norms and cultural justification of the worth in the Czech and Slovak land. The nation building movement can't be separated from this process.

VLADIMIR CVETKOVIĆ, PhD candidate at Novi Sad University, Serbia
cvet@vivaldi.net

ECONOMIC CULTURES THROUGH THE LENS OF LEGITIMIZING MECHANISMS FOR INSTITUTIONS OF MARKET AND PROPERTY

Analysis of legitimizing mechanisms seem to be one of less explored venues when discussing national economies, economic cultures and institutions of market and property. Besides its potential to point out significant differences such as those between established capitalist and transitional countries, it can also reveal nuances in seemingly culturally monolith populations. Besides analytical value legitimizing mechanisms approach has also significant policy development potential.

Legitimizing mechanisms relate to two aspects of institutions: institutional structure by linking specific institutions to symbols, actors and roles as patterns of behaviour; and institutional position by relating it to other institutions in a broader institutional and cultural settings, defining areas of human interaction where given institutional authority has partial or absolute monopoly. At its core legitimizing mechanisms are simple statements that make a cognitive network from which an institution becomes articulated and understood by members of a society. As such, these mechanisms can be read from a variety of sources.

This concept is put to test using EVS datasets and questionnaires to analyse economic culture in relation to institutions of property an market. The first step involves identification of relevant statements from the questionnaire and assessment of what level of information can be expected from available data. The second step employs cluster analysis in order to reveal specific cognitive and cultural patterns. Finally, these patterns (as clusters) are examined in relation to a number of demographic variables in order to assess potential social and cultural fragmentation. Analysing four European societies, two post-socialist and two traditionally capitalist the paper offers proof of validity of the approach, as well as an alternative view at economic cultures.

SEKCIJA ZA VPRAŠANJA DRUŽBENE BLAGINJE

Moderirata: MAŠA FILIPOVIČ HRAST, ANDREJ KOHONT

Sodelujejo: VID ŽIBERNA, SRNA MANDIČ, MAJA MRZEL, VALENTINA HLEBEC, MAŠA FILIPOVIČ HRAST, ZDENKA ŠADL, KATARINA LESTAN, IVAN ERŽEN, MOJCA GOLOBIČ, ALEKSANDRA KANJUO MRČELA, MIROLJUB IGNJATOVIĆ

VID ŽIBERNA, Inštitut RS za socialno varstvo
vid.ziberna@guest.arnes.si

DRŽAVA BLAGINJE, DRŽAVNI INTERVENCIONIZEM IN EGALITARNOSTI SINDROM KOT GLAVNI RAZLOGI FINANČNO-DOLŽNIŠKO-MORALNE KRIZE

Državni intervencionizem v ZDA (država blaginje, neustrezna monetarna politika ter sprega politike, gospodarstva in bančništva) je povzročil globalno finančno krizo, ki je tudi v RS močno razgalila vse stranpoti gradualističnega razvojnega modela z mantro o nacionalnem interesu, ki so se nabirali skozi vso zgodovino samostojne RS. Zanimivo je pogledati primerjavo kazalcev blaginje (BDP, Ginijevi koeficient, brezposelnost,…) RS in nekaterih drugih postkomunističnih držav (Slovaška, Estonija), ki so za razliko od RS izvedle tranzicijo. Slovenska družba trpi za egalitranostnim sindromom, je popolnoma ideologizirana, spolitizirana, polarizirana in se giblje v smeri entropije. Med obema političnima poloma vsaj v odnosu do ključnih tem (gospodarstvo, javne finance) ni velikih razlik. Imamo sistemsko korupcijo in izrazito močne interesne skupine s partikularnimi interesi, ki niso demokratično voljene in blokirajo vse družbene spremembe. Meritokratskih načel ni, zato najsposobnejši odhajajo.

SRNA MANDIČ, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
srna.mandic@fdv.uni-lj.si
MAJA MRZEL, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
maja.mrzel@fdv.uni-lj.si

OSKRBA STAREJŠIH MED JAVNIM IN ZASEBNIM - Slovenija v primerjavi z Južno in Vzhodno Evropo

S sodobnim demografskim staranjem prihaja oskrba starejših na dnevni red nacionalnih socialnih politik, ki dopolnjujejo tradicionalno družinsko skrb, ki danes več ne zadošča. Defamilizacija, kot ta proces koncipira Esping-Anderesen, ter nasploh modernizacija oskrbe starejših sta - zgodovinsko gledano - nova potreba, posledica t.i. novih družbenih tveganj, na katere se nacionalne države različno odzivajo in tudi razlikujejo po nastali porazdelitvi

bremen med javno in zasebno sfero. V prispevku analizirava obseg izbranih virov za oskrbo starejših in stališč do njih ter primerjava Slovenijo z Južno-evropskimi, famililaističnimi državami na eni strani, ter s tranzicijskimi Vzhodno- evropskimi državami na drugi strani. Za Slovenijo med drugim ugotavljava, da sodi med države z zelo visokim deležem zasebnega financiranja oskrbe starejših, pa tudi s prevlado stališč o finančni odgovornosti otrok in samih uporabnikov oskrbe, vključno z uporabo stanovanjskega premoženja za ta namen.

VALENTINA HLEBEC, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
valentina.hlebec@fdv.uni-lj.si
MAŠA FILIPOVIČ HRAST, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
masa.filipovic@fdv.uni-lj.si

DOSTOP DO SOCIALNE OSKRBE NA DOMU

V času ekonomske krize, umika države blaginje in demografskih sprememb je za kakovost življenja starejše populacije ključno vprašanje dostopnosti storitev za starejše, katere primer je socialna oskrba na domu. V prispevku se ukvarjamo s percepcijo kakovosti socialne oskrbe na domu z vidika uporabnikov. Uporabili smo model vrednotenja dostopa do storitev, ki opredeljuje pet komponent presojanja kakovosti storitev (Penchansky in Thomas 1981, 1984). Na podatkih prve reprezentativne slovenske raziskave uporabnikov pomoči na domu (2013) smo z razvrščanjem v skupine našli tri skupine uporabnikov glede na njihovo ovrednotenje dostopa. Z multinominalno regresijsko analizo smo ugotovili, da zelo zadovoljne uporabnike ločuje od nezadovoljnih s finančno dostopnostjo socialen oskrbe na domu dohodek in cena socialne oskrbe na domu ter občutek, da bi potrebovali več pomoči. Zaskrbljujoče pa je, da so nezadovoljni uporabniki intenzivni uporabniki socialne oskrbe na domu, z veliko potrebo po oskrbi, težavami s spominom ter jim oskrbo nudijo organizacije z večjim številom uporabnikov.

ZDENKA ŠADL, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
zdenka.sadl@fdv.uni-lj.si

KRHKI STAROSTNIKI, DRUŽINSKI OSKRBOVALCI IN POMOČ NA DOMU. ZAZNAVE SOCIALNE OPORE IN RECIPROČNIH ODNOSOV

Družina in pomoč na domu tvorita dve organizaciji, ki se srečujeta pri oskrbovanju starostnikov v njihovem bivalnem okolju, ki se zaradi starosti ali hude invalidnosti ne morejo oskrbovati in negovati sami. Interakcija med družinskimi člani ter med družino in socialnimi oskrbovalci, ki izvajajo pomoč na domu odpira prostor novih povezav in stikov med udeleženci, ki imajo tako pozitivne kot negativne učinke. Tuje raziskave so pokazale, da kakovost interakcije pomembno prispeva h kakovosti oskrbe in življenja starostnikov in njihovemu dobremu počutju. Ti procesi znotraj skrbstvenega dela in družinskih odnosov so v Sloveniji relativno neznani, zato je potrebno raziskati interakcije med vsemi vpletenimi akterji ter njihove zaznave medsebojnih odnosov.

Kvalitativna raziskava o pomoči na domu, ki smo leta 2010 izvedli med uporabniki pomoči na domu, njihovimi družinskimi člani in socialnimi oskrbovalkami v Domžalah, Ljubljani, Mariboru, Celju in Ravnah na Koroškem je pokazala povezanost prejemnikov in izvajalcev oskrbe, ki se kaže v pozitivnem vrednotenju medsebojne interakcije. V prispevku bomo obravnavali dve temi: emocionalni vidik vezi med oskrbovalcem in oskrbovanim ter odnos do telesa glede na rabo zaščitnih rokavic in mask. Pri vsaki temi bomo izpostavili zaznane povezave: pri prvi instrumentalna vs. čustvena podpora pri družinskih članih oz. oskrbovalcu ter izoblikovanje prijateljske nasproti ekonomski zvezi, pri drugi pa konflikt med bariernimi metodami in potrebo po človeškem stiku.

KATARINA LESTAN, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta
khatkha@gmail.com
IVAN ERŽEN, Inštitut za varovanje zdravja Republike Slovenije
ivan.erzen@mf.uni-lj.si
MOJCA GOLOBIČ, Univerza v Ljubljani Biotehniška fakulteta
mojca.golobic@bf.uni-lj.si

POMEN OPRTEGA PROSTORA NOVIH STANOVANJSKIH NASELIJ ZA BLAGINJO PREBIVALCEV

Politično ekonomske spremembe v začetku 90. Let ter prehod v tržno ekonomijo v Sloveniji se odražajo tudi v kakovosti novih stanovanjskih naselij, ki imajo v primerjavi. S starejšimi soseskami izrazito enoznačen stanovanjski program, odprti prostor naselij Pa je okrnjen tako programsko kot po obsegu. V predstavljeni raziskavi vrednotimo kakovost bivanja v teh naseljih po merilu šibkega uporabnika, to so starejši in otroci, ki so odvisni od Zelenih površin v neposredni okolici svojih bivališč. Pomanjkanje odprtih površin zanje pomeni, da večino časa preživijo v zaprtih prostorih, kar negativno vpliva na zdravje.

Raziskava ugotavlja dejavnike zadrževanja na prostem v novih stanovanjskih naseljih v Primerjavi s starejšo sosesko in je izvedena v treh metodoloških sklopih: 1. Opis posamezne Soseske po urbanističnih kazalcih, 2. Opazovanje in kartiranje vedenj ter 3. Anketiranje stanovalcev. Rezultati vseh treh sklopov potrjujejo, da je kakovost bivanja z vidika odprtega prostora in njegove rabe odvisna od zasnove odprtega prostora v naselju in je v novejših naseljih slabša od starejše soseske.

ALEKSANDRA KANJUO MRČELA, Univerza v Ljubljani,
Fakulteta za družbene vede
aleksandra.kanjuo-mrcela@fdv.uni-lj.si
MIROLJUB IGNJATOVIĆ, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
miroljub.ignjatovic@fdv.uni-lj.si

OD PROŽNOSTI DO PREKERNOSTI

Pred desetimi leti sva pri opisovanju razmer na trgu delovne sile v Sloveniji opazovala vse večjo prožnost dela in zaposlovanja in predstavila takrat nov koncept varne prožnosti in potrebo po razvijanju praks njegovega uresničevanja (Kanjuo Mrčela in Ignjatović 2004). Novejše analize nakazujejo, da so spremembe v mnogih evropskih državah, med njimi tudi v Sloveniji v zadnjem desetletju potekale v nasprotni smeri – vse manj delavcev ima perspektivo varne prožnosti dela medtem, ko je za večino, še posebej mlajše delovne populacije značilna nezaželena prožnost brez varnosti. Namen tega članka je na osnovi izbranih empiričnih podatkov predstaviti stanje v Sloveniji in prispevati k razumevanju opazovanih sprememb.
Povečevanje prožnosti dela in zaposlovanja sva definirala kot »proces spreminjanja pogojev zaposlovanja in načina organiziranja dela v smeri vse večje raznovrstnosti na področju formalnega in neformalnega dela« (Kanjuo Mrčela in Ignjatović 2004). V desetletnem obdobju so procesi povečevanja prožnosti prispevali k pojavu koncepta in prakse prekernosti/prekarijata. Za razliko od pojma prožnosti, katerega ocenjujemo glede na okoliščine v katerih poteka, pojem prekernosti nima pozitivne ampak le negativno konotacijo - označuje prožnost dela, ki ima za posameznice in posameznike samo negativne posledice – »zaposlitve, ki so z vidika delavcev negotove, nepredvidljive in tvegane« (Kalleberg 2009).

FORUM – Zaposljivost in zaposlenost mladih sociologinj in sociologov ter diplomantk in diplomantov bližnjih družboslovnih ved

Moderira: SAMO PAVLIN

Sodelujejo: na forum smo povabili visokošolske učiteljice in učitelje sociologije (predstojnice oziroma predstojnike oddelkov sociologije, predstavnice in predstavnike univerzitetnih kariernih centrov, študentk in študentov, agencij za zaposlovanje in potencialnih delodajalcev, politike ter mladih diplomantk in diplomatov, ki delajo v prekernih zaposlitvah.

Predstavitvi stanja ter trendov zaposljivosti in zaposlenosti slovenskih mladih diplomantov/diplomantk družboslovja s poudarkom na sociologih/sociologinjah bo sledila vodena (in audio posneta) diskusija, v kateri bomo poskušali odgovoriti na naslednja vprašanja:

– Kateri so po vašem mnenju razlogi in/ali potrebe po spremljanju in izboljševanju zaposljivosti ter zaposlenosti mladih diplomantov sociologov, če sploh?
– Kaj je (po vašem mnenju) a)ustrezna zaposlitev in b)kaj uspešna profesionalna kariera za diplomante in diplomantke sociologije v obstoječih družbeno-gospodarskih razmerah?
– Katere kompetence in znanja naj bi po vašem mnenju imeli kandidati/tke za takšno zaposlitev oziroma kariero?
– Kako lahko prispevate k takšni zaposlitvi in karieri?
– Kako ocenjujete porast prekernih zaposlitev mladih diplomantov družboslovja, vključno sociologov/sociologinj

K splošni diskusiji ste vabljeni vsi udeleženci in udeleženke sociološkega srečanja.

»ODPRTI SKLOP«

Moderira: TINA KOGOVŠEK

Sodelujejo: MOJCA PAJNIK, IZTOK ŠORI, ZORANA MEDARIĆ, MAJA ZADEL, MARIANNE KOSIC, ALENKA JANKO SPREIZER, MARJAN SMRKE, MATEJA SEDMAK

MOJCA PAJNIK, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede in Mirovni inštitut
mojca.pajnik@mirovni-institut.si
IZTOK ŠORI, Mirovni inštitut
iztok.sori@mirovni-institut.si

EKONOMSKI POPULIZEM: MERITOKRACIJA ZA ZATON DRŽAVE BLAGINJE

Populizem političnih strank in gibanj se v zadnjih letih - v obdobju ekonomske in politične krize, aktualnega stadija neoliberalnega kapitalizma in zatona demokracije - vse bolj osredinja okrog kritike države blaginje. ‚Ekonomski populizem' prevzema meritokratska načela, po katerih so razlogi za revščino, ekonomsko in socialno izključenost stvar posameznika, njegove/njene osebne motivacije, da se izkoplje iz slabega ekonomskega položaja. Imperativ ekonomskega populizma je, da je ‚delovno in pošteno ljudstvo' potrebno zaščititi pred tistimi, ki da zlorabljajo državo blaginje, kot so brezposelni, migranti, ‚delomrzneži', vključno s sindikalisti in predstavniki civilne družbe. Ekonomski populizem se odraža tudi kot antielitizem in se obenem vzpostavlja na nacionalistični ideologiji o zaščiti ‚domačega delavca'. Migrantski delavci so percepirani kot tujci, ki odžirajo delovna mesta domačemu delavcu in poslabšujejo njegov položaj na trgu dela. Prispevek tematizira značilnosti ekonomskega

populizma na empiričnem primeru izbranih strank in gibanj v slovenskem kontekstu. Prinaša analizo podatkov, zbranih na podlagi analize spletnih strani političnih strank in intervjujev s predstavniki strank in gibanj. Prispevek je nastal v okviru mednarodnih projektov Sovražni govor in populistično poustvarjanje ‚drugega' v Evropi skozi prizmo rasizma, starosti in spola – RAGE ter E-delovanje proti nasilju.

ZORANA MEDARIĆ, Univerza na Primorskem,
Znanstveno raziskovalno središče in Fakulteta za turistične študije
zorana.medaric@zrs.upr.si
MAJA ZADEL, Univerza na Primorskem, Znanstveno raziskovalno središče
maja.zadel@zrs.upr.si

VLOGA MEDKULTURNEGA IZOBRAŽEVANJA V SLOVENSKIH ŠOLAH PRI ZMANJŠEVANJU MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA IN NEENAKOSTI NA ETNIČNI OSNOVI

V prispevku bomo preučili vlogo učiteljev in drugega šolskega osebja pri preprečevanju medetničnega medvrstniškega nasilja in neenakosti v slovenskih šolah v povezavi z načeli medkulturnega izobraževanja. Izhajali bomo iz rezultatov projekta Glasovi otrok: raziskovanje medetničnega nasilja in pravic otrok v šolskem okolju, ki je bil financiran s strani Evropske Komisije in je potekal v letih 2011 in 2012 v petih državah, med drugim tudi v Sloveniji. Posebno pozornost bomo namenili načelom medkulturnega izobraževanja v šolah, izkušnjam nasilja na etnični osnovi, odzivom šole na nasilje in preprečevanju le-tega ter dobrim praksam na področju medkulturnega izobraževanja. Čeprav so načela medkulturnega izobraževanja že stalnica v slovenskih šolah, pa izkušnje učiteljev in drugega šolskega osebja kažejo, da je izobraževanje učencev v duhu spoštovanja različnosti in preprečevanja diskriminacije pogosto prepuščeno iniciativi posameznih učiteljev in da na tem področju nimamo sistemskega in koordiniranega pristopa.

MARIANNA KOSIC, Institute for Social and European Studies (ISES),
Kőszeg, Hungary
marianna.kosic@ises.hu

SESTAVLJENE/KOMPLEKSNE IDENTITETE ZA BOLJŠE MEDSKUPINSKE ODNOSE

Raziskovalka predstavlja pojav kompleksnih (sestavljenih) etničnih identitet v večjezičnih okoljih, pri pripadnikih manjšinskih (npr. slovenske zamejske skupnosti) in pri pripadnikih večinske (italijanske) skupnosti. Osredotoča se na aktivno izbiranje samoopredelitvenih opcij in aktivacijo različnih (pridobljenih) komponent (jezikovnih, kulturnih, narodnih, ipd.) kompleksnih (etničnih) identitet in na vpliv, ki ga imajo tovrstne identitete, v primerjavi z

enostavnejšimi oblikami identitete, na samopodobo (po teoriji socialne identitete in teoriji optimalnega razlikovanja), doseganje in ohranjanje resursov (po teoriji realističnega konflikta) in na medskupinske odnose (po teoriji stika).

ALENKA JANKO SPREIZER, Univerza na Primorskem,
Fakulteta za humanistične študije, Inštitut za medkulturne študije in
Oddelek za antropologijo in kulturne študije
alenka.janko.spreizer@fhs.upr.si

VLOGA KULTURNIH RAZLIK MED MIGRANTI IN NJIHOVIMI POTOMCI PRI MOŽNOSTIH ZA SOCIALNO VKLJUČENOST IN ISKANJU EKONOMSKIH PRILOŽNOSTI V NOVIH ŽIVLJENJSKIH OKOLIŠČINAH

V prispevku bo predstavljena etnografija iz študije primerov življenjskih zgodb migrantov, ki so sodelovali v raziskavi, kjer smo skozi njihovo interpretacijo proučevali vprašanje, kakšno vlogo ima medkulturnost pri socialni integraciji v slovensko družbo in kako vidijo migranti in njihovi potomci medkulturnost: ali jo vidijo kot prednost za socialno integracijo v širše okolje slovenske družbe. Za naše izbrane sogovornike je bila socialna integracija velik izziv, s katerim so se morali soočiti. V predstavljenem prispevku bomo pokazali, kakšen pomen je imela pri njihovih pojasnilih raznolika kulturna in družbena pripadnost njihovih staršev, kako so se z njo soočali v procesu šolanja in kakšna je bila vloga kulturnih razlik pri iskanju novih ekonomskih niš na trgu dela, po osamosvojitvi Republike Slovenije. Posebno pozornost bomo namenili osvetlitvi odgovora na vprašanje, kakšna je bila pri tem vloga izkušnja kulturne raznolikosti, ki je bila lahko tudi vir prednosti v spremenjenih ekonomskih razmerah trga dela.

MARJAN SMRKE, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
marjan.smrke@fdv.uni-lj.si

EKONOMIJA IN RELIGIJA: PREVZEMANJE HELIOSA IN KAZEN

Tradicija sociološkega proučevanja odnosa med ekonomijo in religijo je obsežna, kompleksna, pomembna za razumevanje delovanja družbe. Tu so se kalili klasiki. V prispevku podajam klasifikacijo poglavitnih odnosov, najbolj raziskovanih vidikov in pregled novejših spoznanj.

Med aktualne tematike spada odnos med religijo in neoliberalizmom. Zgodovina religij kaže, da je religija lahko branik javnih/skupnih dobrin in družbene solidarnosti. Lahko pa je tudi sredstvo njihovega prisvajanja in propadanja. V raznosmerne možnosti je odprt tudi sodobni odnos religij do neoliberalizma. Katoliška cerkev je na globalni ravni igralec, ki v zadnjih letih jasno obsoja neoliberalno prakso (Evangelii gaudium), hkrati pa najbolje uspeva ravno v razmerah ekonomskih neenakosti, ki jih ustvarja neoliberalizem.

Aktualno je tudi vprašanje, kako obravnavati odnos med ekonomijo in religijo v slovenski tranziciji. Neizogiben je sociološki komentar ekonomskega in moralnega poloma krajevne katoliške cerkve. Ta se je s prekomerno ekonomsko dejavnostjo, ki jo v razpravi zastopa prevzemanje domžalskega Heliosa, obsodila na kazen, ki v grški mitologiji doleti prevzetneže, ki posežejo po premoženju boga Heliosa.

Smiselno je raziskati ekonomske orientacije in stališča vernih Slovencev. Po podatkih WVS 2011 med religioznimi in nereligioznimi Slovenci ni velikih razlik v stališčih, ki se nanašajo na gospodarstvo (neenakost, privatna lastnina, vloga države, tekmovalnost ipd). Do neke mere (in morda preveč?) je zaznaven »socialistični« vrednotni sindrom, ki se okrepi po l. 2008. Zanimivo je, da je med vernimi izražen bolj kot med nevernimi oz. ateisti, kar lahko pojasnimo z razlikami v njihovem družbenoekonomskem položaju. Tisti politični akterji, ki se navezujejo na katolicizem in zagovarjajo neoliberalno agendo, so tako hkrati v napetosti s stališči aktualnega rimskega cerkvenega vrha in s prevladujočimi stališči vernega (in nevernega) prebivalstva.

MATEJA SEDMAK, Univerza na Primorskem, Znanstveno raziskovalno središče
mateja.sedmak@zrs.upr.si

KUL MIX: DIKTATURA ETNIČNE IZKLJUČUJOČNOSTI IN SKRITI POTENCIAL TRANSKULTURNOSTI IN HIBRIDNOSTI

Evropa je zaradi specifičnih zgodovinsko-političnih procesov (nastanek nacionalnih držav) ponotranjila diskurz nacionalizma in nacionalistične ideologije, ki je prevladal tako v politiki in znanosti kot tudi v diskurzih in praksah vsakdanjega življenja. Posledično smo danes »navajeni« misliti izključujoče in v okvirih svoje matične kulture, države, jezika itd. Opredeljujemo se mononacionalno, monokulturno, jezikovno izključujoče (v odnosu do tega kar nismo); izključujočnost pa podpirajo tako statistika in demografija, ki pogosto ne dopuščata večkulturnega opredeljevanja, javni lokalni in državni popisi prebivalstva, ki težijo h kulturni uniformnosti, državne zakonodaje, ki jasno ločujejo državljane od nedržavljanov, pripadnike in nepripadnike, diskriminatorno ravnanje s priseljenci druge in celo tretje generacije, simbolna nevpetost otrok etnično mešanih držin itd. Izključujoča ideologija in prakse so osnova medkulturnih trenj in konfliktov. Prispevek izhaja iz stališča, da bi ideološki in miselni preskok iz »etnično izključujočega« k občemu priznavanju »etnične mešanosti«, konkretneje vsesplošne hibridnosti, transkulturnosti in etnične pluralnosti lahko deloval kot kohezivni družbeni element. Ljudje, živeči ob mejah, so (podobno kot otroci etnično mešanih družin in migranti) nosilci transkulturnih in hibridnih identit. Ta povsem spregledani potencial pri vzpostavljanju nekonfliktnega sobivanja želimo izpostaviti v prispevku. Referat bo temeljil na rezultatih več empiričnih študij.

ŠTUDENTSKA SEKCIJA – projekcija filma BOJ ZA in pogovor o filmu

Moderira: OTTO GERDINA

SINIŠA GAČIĆ: BOJ ZA

Študentska sekcija bo reflektirala dokumentarec Siniše Gačića Boj za, ki je letos dobil Vesno za najboljši slovenski film. Gre za portret gibanja 15o, ki je kot slovenska različica širšega gibanja »Occupy« 15. oktobra 2011 protestno zasedla ploščad pred slovensko borzo. Projekciji filma bo sledil pogovor o izhodiščih, ki jih film ponuja: od neposredne demokracije in vprašanja gibanja proti globalnemu finančnemu kapitalizmu, do neizogibnega vprašanja za sociologe, kakšna je in bi morala biti vloga sociologije pri tem.

SEKCIJA ZA RAZVOJNE STRATEGIJE

Moderira: JOŽE VOGRINC

Sodelujejo: PAVEL GANTAR, ROK RAMŠAK, JOŽE VOGRINC, KLEMEN PLOŠTAJNER

PAVEL GANTAR
pavel.gantar@guest.arnes.si

»KAPITAL V ENAINDVAJSETEM STOLETJU« IN NJEGOVE SOCIOLOŠKE IMPLIKACIJE

Delo Thomasa Pikettyja Kapital v enaindvajsetem stoletju je doživelo izjemen medijski odziv, ki ni običajen v akademski in publicistični sferi in ga tudi ne moremo pripisati zgolj dejstvu, da avtor do neke mere aludira na Marxov Kapital in tako zbuja vtis, da na nek način želi ponoviti Marxovo politično ekonomsko analizo kapitalizma tokrat v 21. stoletju.

Ključna značilnosti Pikettyjevega Kapitala je, da ekonomska razmerja v razdelitvi bogastva obravnava v dolgem časovnem obdobju (long durée) in empirično na podlagi raznovrstnih podatkov (davčne knjige, dediščine, razni drugi finančni podatki, navsezadnje tudi »ekonomsko branje« literarnih del tedanjih časov) od tedaj, ko so jih v novo nastajajočih modernih nacionalnih državah začeli zbirati za potrebe državne administracije, torej vsaj od druge polovice 18. stoletja. Seveda takšno podvzetje, ki ga je opravil s številnimi sodelavci, samo po sebi vzbuja občudovanje, obenem pa zariše določeno razliko v (samo)razumevanju sodobne sociologije in (politične) ekonomije. Obe znanosti se razumeta kot moderni in modernizacijski znanosti, ki obravnavata sedanjost. Razumljivo, sedanjost seveda ni omejena le na enostavno »tukaj in zdaj« ampak zajema tudi »akumulirano preteklost« in takšne ali

drugače predstave o prihodnosti, ki si jo še lahko mislimo. Znameniti Keynesov stavek »na dolgi rok smo vsi mrtvi« (mimo Keynesove izvorne intence) lepo ilustrira ignoranco moderne ekonomije pa tudi moderne sociologije do razumevanja kako zgodovina funkcionira v sodobnosti/sedanjosti. V prispevku bom poskušal opozoriti na implikacije Pikettyevega Kapitala na sociološko razumevanje družbene neenakosti, predvsem pa tudi na razmerje med spontanimi družbenimi procesi, ki jih utemeljuje logika akumulacije kapitala in zavestno družbeno (politično) intervencijo v te procese.

ROK RAMŠAK
ramsak88@gmail.com

INSTITUCIONALIZACIJA VRTIČKARSTVA (VRTIČKARSTVO KOT OBLIKA UPORA)

Vrtičke pogosto opisujemo kot prostore umika, med tem ko so v resnici napadi. Ampak kako je lahko vrt napad, melancani kritika in grabljice agens družbenih sprememb?

Zakaj ljudje vse prepogosto vztrajamo, da je vrt zgolj prostor sprostitve in počitka, prostor kjer pozabimo na težave sveta, prostor v katerem se distanciramo od bolečih obveznosti človeštva. V tem prispevku, bi rad pomagal oblikovati razumevanje vrtička kost prostora, ki dejansko naslovi ter se sooči s težavami sodobne družbe in sveta.

Vrt, kot ga želim predstaviti v prispevku, se vrti okoli treh prepletajočih se Z-jev vrtičkarstva. Prvi je zemljišče - dejanski prostor, kako je oblikovan, negovan, predvsem pa na kakšen način si ga lastimo. Drugi je zarota - način politizacije in večino časa pozitivna, humana gesta v trenutku družbenih sprememb. Tretji je seveda zgodba o prepletanju zarote in zemljišča ter končna naracija, ki jo podajamo okolju.

Prispevek temelji na analizi konkretnih urbanih in skupnostih vrtov.

JOŽE VOGRINC, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
joze.vogrinc@ff.uni-lj.si

IDEJA TRGA PRI ADAMU SMITHU

Pogoj za resno soočenje sociološke teorije s trgom kot družbeno realnostjo je, da neha vnaprej pristajati na veljavnost teoretskih fikcij ekonomike in prava in da se sooči s trgi kot spremenljivo zgodovinsko realnostjo, ki je prav tako bežen in izmuzljiv proizvod družbenih gibanj, kakor vse druge ustanove v sodobnih družbah, nikakor pa ni njihova prvotna realnost, ki bi se ji morale vse druge uklanjati. Namesto tega je treba ponovno pregledati, na katerih epistemoloških podmenah temelji začetna teorija trga kot primarne realnosti, kjer se skozi konkurenco samodejno urejajo bistveni problemi produkcije in distribucije družbenega bogastva. Ali so te podmene v času Adama Smitha ustrezale takratni zgodovinski realnosti? Ali so ji ustrezale in ji ustrezajo danes? Namen prispevka je podati nekaj izhodišč za takšno raziskovanje.

KLEMEN PLOŠTAJNER
plostajner.klemen@gmail.com

NEOLIBERALNO MESTO

V svojem prispevku bi poskušal premisliti prostorsko lokalizacijo neoliberalizma. Neoliberalizem je poseben tip državne regulacije, ki preko prisile tržnih mehanizmov konkurence producira subjekte podrejene podjetniški logiki. Tako se tudi logika gradnje in upravljanja z mestom podreja neoliberalnim zahtevam, kar se kaže v pospešeni gentrifikaciji, gradnji, ki je podrejena financializaciji in potrebam finančnega kapitala, investiranju v megaprojekte, upravljanje mesta po podjetniški logiki. Podjetniška logika konstrukcijo v prostor dojema kot investicijo, ki se mora povrniti obliki povečanja davčnih prilivov ali povečanja potrošnje. Mesto, njegovo upravljanje in konstrukcija tako postajata vse bolj ključna za reprodukcijo kapitalizma in neoliberalnih družbenih odnosov.

PEDAGOŠKA SEKCIJA – okrogla miza SOCIOLOGIJA NA MATURI

Moderira: MATJAŽ POLJANŠEK

Sodelujejo: MARINA TAVČAR KRAJNC, SAMO UHAN, ANDREJA BARLE LAKOTA, MIRJAM POČKAR, TANJA POPIT, STANE ANDOLŠEK

Sodelujoči bodo razpravljali o vzrokih in okoliščinah zmanjševanja zanimanja za sociologijo kot maturitetni predmet. So te spremembe povezane z zmanjšanim zanimanjem za družboslovje nasploh, ali gre v večji meri za problem sociologije? Kaj bi veljalo storiti, da bi se interes povečal? Kako popularizirati sociologijo in kakšna poklicna perspektiva se ponuja diplomantom sociologije?

SEKCIJA ZA SOCIOLOGIJO ZNANOSTI

Moderira: FRANC MALI

Sodelujejo: ANUŠKA FERLIGOJ, LUKA KRONEGGER, FRANC MALI, TOM SNIJDERS, PATRICK DOREIAN, HAJDEJA IGLIČ, IGOR PRIBAC, MAJA BUČAR, ANDREJA BARLE LAKOTA, IGOR A. LUKŠIČ, TONI PUSTOVRH

V okviru Sekcije za sociologijo znanosti bodo predstavljeni prispevki, ki se bodo ukvarjali z različnimi vidiki povezovanja znanosti in tehnologije s širšim družbenim okoljem. Različne ovire tem sodelovanju predstavlja tudi dejstvo, da zaradi prevelike teže političnega

podsistema pri nas nismo zmožni vedno integrirati in aktivirati vseh ustvarjalnih potencialov ostalih družbenih podsistemov (ekonomije, kulture, znanosti, itd.). Zato bo v delu sekcije za sociologijo znanosti letos še posebno velik poudarek v prispevkih in diskusijah namenjen družbenim vidikom sodelovanja znotraj znanosti in med znanostjo in njenim širšim družbenim okoljem.

ANUŠKA FERLIGOJ, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
anuska.ferligoj@fdv.uni-lj.si
LUKA KRONEGGER, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
luka.kronegger@fdv.uni-lj.si
FRANC MALI, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
franc.mali@fdv.uni-lj.si
TOM SNIJDERS, University of Oxford: Department of Statistics;
University of Groningen: ICS / Department of Sociology
tom.snijders@nuffield.ox.ac.uk
PATRICK DOREIAN, University of Oxford: Department of Statistics;
University of Groningen: ICS / Department of Sociology
pitpat@pitt.edu

DINAMIKA ZNANSTVENEGA SODELOVANJA V SLOVENIJI

Predstavili bomo del obširne raziskave strukture in dinamike znanstvenega sodelovanja na podlagi celotnega soavtorskega omrežja vseh slovenskih raziskovalcev v obdobju med leti 1986-2010. Cilj raziskave je identifikacija najpomembnejših dejavnikov, ki vzpodbujajo znanstveno sodelovanje in glavne razlike v sodelovanju na nivoju znanstvenih ved in znanstvenih disciplin. Predstavljena analiza temelji na prepletu dveh teoretskih izhodišč za modeliranje dinamike v omrežjih: modela malih svetov in mehanizma preferenčne izbire, poznanega tudi kot procesa kumulativne prednosti. Prisotnost strukture malih svetov v omrežjih je v analizi merjena zgolj z eno dimenzijo, s stopnjo grozdenja (clustering). Preferenčna izbira je operacionalizirana s stopnjo sodelovanja z raziskovalci znotraj disciplinarnega omrežja oz. omrežja vede, ki ji raziskovalec pripada, sodelovanje preko meja omrežja discipline oz. vede, ter znanstveno odličnostjo. Stohastično modeliranje dinamike v logitudinalnih soavtorskih omrežjih je bilo izvedeno s pomočjo programskega orodja SIENA. Z analizo smo prisotnost grozdenja potridili v vseh znanstvenih disciplinah in vedah. Narava preferenčne izbire je za razliko od grozdenja manj enoznačna. Na sodelovanje znotraj disciplin oz. ved povsod negativno vpliva že obstoječa visoka stopnja sodelovanja znotraj omrežij, kar kaže na določeno raven saturacije. Sodelovanje izven meja disciplin oz. ved ima v naravoslovnih, tehniških, biotehniških in medicinskih vedah ter njim pripadajočih disciplinah pozitiven vpliv na sodelovanje znotraj omrežij, medtem ko ima sodelovanje navzven v družboslovju in humanistiki negativen vpliv na vzpostavljanje novih soavtorskih povezav v omrežjih. V družboslovju in humanistiki velja

tudi, da znanstvena odličnost raziskovalcev pozitivno vpliva na sodelovanje znotraj disciplin oz. ved, medtem ko je pri ostalih vedah ta vliv negativen (naravoslovne vede) ali zanemarljivo nizek.

HAJDEJA IGLIČ, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
hajdeja.iglic@fdv.uni-lj.si

SODELOVANJE V ZNANOSTI: PRILOŽNOSTI IN OMEJITVE

Znanstveno-raziskovalno področje je v drugi polovici 20. stoletja zaznamovala hitra rast sodelovanja na vseh ravneh: med raziskovalci in raziskovalnimi skupinami, institucijami in nacionalnimi znanstvenimi sistemi. Sodelovanje spodbuja tudi raziskovalna politika z vrsto instrumentov, pri čemer se postavlja vprašanje o njihovi uspešnosti ter mejah konvergence, ki jih zarisujejo kognitivne značilnosti znanstvene produkcije na različnih znanstveno-raziskovalnih področjih. V članku proučujemo različne stile in izvore sodelovanja, z namenom, da bi ugotovili v kolikšni meri je sodelovanje na različnih področjih znanstvenega delovanja omejeno z relativno stabilnimi kognitivnimi lastnostmi in ali je nanj mogoče vplivati z intervencijami s strani raziskovalne politike ter organizacije dela in odnosov med raziskovalci na ravni raziskovalnih organizacij.

V ta namen smo zbrali informacije med raziskovalci iz štirih znanstvenih disciplin: sociologije, matematike, fizike in biotehnologije. Discipline predstavljajo štiri idealne tipe kognitivnih struktur znanstvenega raziskovanja, ki jih določata dimenziji aplikativno-temeljno (Hagstrom 1965) in teoretsko-eksperimentalno (Smith 1958) raziskovanje. Rezultati analize kažejo na to, da imajo instrumenti raziskovalne politike in družbeni vidiki organizacije raziskovalnega dela pomemben vpliv na stopnjo in razpon sodelovanja v znanosti.

MAJA BUČAR, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
maja.bucar@fdv.uni-lj.si

SODELOVANJE ZNANOSTI IN GOSPODARSTVA: »VEČNE« DILEME

Tako v evropski kot v slovenski raziskovalni politiki se pogosto srečujemo s tezo, da je sodelovanje med javnimi raziskovalnimi organizacijami in podjetji nezadostno in je nujno razviti instrumente in ukrepe, ki bodo to sodelovanje spodbudili. Taka pavšalna trditev odpira številna vprašanja: kako se spremlja sodelovanje (skupni projekti, sodelovanje na področju mobilnosti kadrov, sodelovanje v kompetenčnih centrih, centrih odličnosti, drugih formalnih oblikah); koliko je primeren obseg sodelovanja za eno in drugo skupino subjektov v luči njunih temeljnih poslanstev, kaj zavira/ spodbuja večjo stopnjo sodelovanja , koliko je prenosa znanja in kaj ta prenos zavira (neprimernost rezultatov znanstvenega raziskovanja ali nezadostna usposobljenost/ tehnološka raven podjetij); itd. Prispevek na primeru slovenske

raziskovalne politike in statističnih pokazateljev (podatki o R&R in inovacijskih aktivnostih) išče odgovore na zastavljena vprašanja.

IGOR PRIBAC, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta
igor.pribac@ff.uni-lj.si

SODELOVANJE MED EKONOMIJO IN DRUŽBO V DOBI SVETOVNEGA SPLETA

Svetovni splet je tehnološka IK platforma, ki maje samoumevnost smiselnosti razlikovanja med ekonomijo in družbo. Ti dve, še nedavno dokaj jasno razmejeni entiteti, se s krepitvijo vloge IKT čedalje bolj prelivata druga v drugo. Ekonomija, ki naj bi bila le družbeni subsistem, je čedalje bolj vpletena v vse odnose med ljudmi, na več ravneh, in vse bolj posega po vsej družabnosti. Med najpomembnejšimi vzroki tega procesa sta povečevanje vloge komunikacije v gospodarskem delovanju (Virno) in krepitev komunikacijsko intenzivnih storitvenih industrij. Produktivnost gole družabnosti virtualnih družbenih množtev pri nastanku nove vrednosti praviloma ni zajeta in ovrednotena. Njihovi razpršeni (mikro) prispevki so individualno lahko zanemarljivo majhni, vendar jih je mnogo in so pogosti. Kar ustvarja pravičnostni primanjkljaj, ki bi ga lahko zapolnil UTD.

ANDREJA BARLE LAKOTA, Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport
andreja.barlelakota@gmail.com

ZNANOST IN IZOBRAŽEVANJE

V prispevku bodo predstavljeni nekateri problemi prenosa znanja v izobraževalni proces. Soglasje o tem, kakšno in katero znanje naj se v okviru formalnega izobraževanja prenaša na mlajše generacije, se zmanjšuje. V prispevku se bo iskalo odgovor na vprašanje, ali je mogoče rešitve iskati v opredeljevanju t.i. konceptualnih artefaktov. Izhajalo se bo iz situacije v Sloveniji, kjer na nujnost premislekov kažejo tudi nizki povprečni dosežki slovenskih dijakov v okviru mednarodno primerjalne raziskave na področju t.i. reševanja problemov. Pri tem se pojavlja vprašanje dogmatizacije prenesenega znanja. Je formalno izobraževanje v nasprotju s poslanstvom prostor, ki učence obleče v »prisilne jopiče« (Habermas) in »odvadi misliti« (Lipman).

ANDREJ A. LUKŠIČ, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
andrej.luksic@fdv.uni-lj.si

DRUŽBENO-POLITIČNI POGOJI ZA SPODBUJANJE ZNANSTVENO RAZISKOVALNEGA DELA

Premišljanje o političnih in družbenih pogojih, ki spodbujajo in najbolj ustrezajo znanstvenemu raziskovanju, se morda zdi nepotrebno in celo anahronistično, saj je povsem jasno, da je treba z minimalnimi popravki urediti le še nekatere organizacijske, administrativne in finančne zadeve. V tem primeru je razmerje med znanstveniki in raziskovalci ter političnim

sistemom enosmerno zvedeno le na znanstveno in raziskovalno politiko (policy), na ustrezno kadriranje v znanstveno-raziskovalni areni in na čim večji delež javnega (in privatnega) kolača za znanstveno in raziskovalno delo; od politike pričakujemo pogoje za svobodno raziskovanje, svobodno poučevanje in ustrezno količino sredstev. V ozadje pa je potisnjeno vprašanje, kaj lahko politični sistem pričakuje od znanstvenikov in raziskovalcev. Neumann vztraja, da mora in sme politični sistem pričakovati in terjati od znanstvenikov in raziskovalcev vsaj dve stvari: 1) vztrajanje na razmejitvi med raziskovanjem in poučevanjem ter propagando (propagandi ni mesta v predavalnici niti v raziskavah) in 2) zahteva po politični odgovornosti oziroma zavzemanja stališč o velikih političnih vprašanjih – ne kot propagandisti, temveč skozi znanstveno razpravljanje, odprto, racionalno in brez zlobe (Weber). V tem kontekstu bo avtor razpravljal predvsem o iz-/opuščenih dimenzijah razmerja med »politiko in znanostjo«, ki jih spregleduje predvsem znanstveno-raziskovalna skupnost.

TONI PUSTOVRH, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
toni.pustovrh@fdv.uni-lj.si
FRANC MALI, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
franc.mali@fdv.uni-lj.si
ANUŠKA FERLIGOJ, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
anuska.ferligoj@fdv.uni-lj.si
LUKA KRONEGGER, Univerza v Ljubljani, Fakulteta za družbene vede
luka.kronegger@fdv.uni-lj.si

MERJENJE ZNANSTVENE ODLIČNOSTI: NEKAJ VPRAŠANJ IN PROBLEMOV S PODROČJA EVALVACIJE ZNANOSTI

Večina sodobnih držav ima dandanes vzpostavljeno neko vrsto sistema za ocenjevanje znanstvene odličnosti svojih raziskovalcev, zlasti za ocenjevanje njihovih projektov in raziskovalnih predlogov. Na splošno meritve znanstvene odličnosti združujejo določene oblike kvantitativnega in kvalitativnega ocenjevanja. Prvo običajno temelji na različnih meritvah faktorjev vpliva člankov in znanstvenih revij s pomočjo štetja citatov, medtem ko slednje temelji na „klasičnem“ strokovnem pregledu s strani vrstnikov. Dodatna merila vključujejo pretekle dosežke v obliki pridobljenih projektov in raziskovalnih sredstev, ter v vedno večji meri tudi oceno družbeno-ekonomskega pomena in vpliva raziskovanja. Pojavile so se tudi številne kritike pomanjkljivosti in mrtvih kotov (prekomernega) opiranja na kvantitativne kazalce, na primer na faktorje vpliva revij, o čemer razpravlja Sanfranciška Deklaracija o ocenjevanju raziskovanja. Prispevek bo osvetlil nekatere vidike evalvacije znanosti in meritev odličnosti, nekateri izmed (problematičnih) vidikov pa bodo proučeni tudi empirično v slovenskem sistemu evalvacije, na podlagi podatkov slovenske raziskovalne agencije.

SEKCIJA ZA SPOL IN DRUŽBO – okrogla miza RIMSKO KATOLIŠKA CERKEV IN »TEORIJA SPOLA«

Moderira: MILICA ANTIĆ GABER

Sodelujejo: ROMAN KUHAR, MACA JOGAN, NATAŠA BJELIĆ, SONJA BEZJAK

Množični protesti v Franciji ob legalizaciji istospolnih porok leta 2013, uspešna civilnodružbena pobuda "U ime obitelji", ki je na Hrvaškem leta 2013 sprožila odmeven referendum o definiciji zakonske zveze kot zveze med moškim in žensko in ne nazadnje referendumska zavrnitev Družinskega zakonika v Sloveniji leta 2012, ki jo je vodila Civilna iniciativa za družino in pravice otrok, imajo skupni imenovalec: v vseh omenjenih pobudah je aktivno sodelovala Rimsko katoliška cerkev. Njen angažma je del že dlje trajajočih poskusov »nove evangelizacije« ali »rekatolizacije«, ki je za enega od ključnih nevarnosti sodobnega časa proglasila t. i. »teorijo spola«, ki naj bi ogrožala naravni spolni red, prave družine in prihodnost naroda. Propagirajo jo radikalni homoseksualni aktivisti in z njimi povezane feministke, olje na ogenj »teorije spola« pa priliva tudi vzpon radikalnih desnih političnih ideologij, ki nastopajo proti politikam enakosti spolov. Toda – kaj je teorija spola? Kakšen je njen namen? Zakaj so jo prevzele množice protestnikov na ulicah – napisi proti "teoriji spola" so se pojavljali na demonstracijah v Franciji, Italiji, Španiji, v ZDA itd. Kakšna je vloga RKC pri tem – v Sloveniji in širše. Kako se diskurz RKC glede enakosti spolov spreminja? Kakšne so nove strategije političnega delovanja RKC v omenjenih procesih?

Na ta in druga vprašanja bomo poskusili odgovoriti z našimi sogovornicami in sogovorniki, poznavalkami in poznavalci nakazane tematike v Sloveniji in širše.

Okrogla miza o VREDNOTENJU RAZISKOVALNEGA IN PEDAGOŠKEGA DELA

Moderira: DANA MESNER ANDOLŠEK

Skupina za analizo vrednotenja znanstveno-raziskovalnega in pedagoškega dela pri Slovenskem sociološkem društvu ugotavlja, da so se merila za evalvacijo znanstveno-raziskovalnega in pedagoškega dela v zadnjem desetletju v znanstveno pedagoški sferi razvijala v smeri kvantifikacije po zgledu naravoslovnih znanosti in dosegla točko v svojem razvoju, ki je postala kontraproduktivna. Obstoječi sistem evalvacije je izgubil zmožnosti objektivnega ocenjevanja individualnega prispevka in dela pedagogov in raziskovalcev. Njegovi učinki pa so kontraproduktivni tudi v smislu proizvodnje dolgoročnih posledic za razvoj posameznih družboslovnih disciplin in institucij (fakultet, inštitutov, raziskovalnih skupin, itd.), ki se ukvarjajo z raziskovalnim in pedagoškim delom v družboslovju. Zato je Skupina izdelala Izhodišča za analizo vrednotenja znanstveno-raziskovalnega in pedagoškega dela in vabi člane in članice na okroglo mizo in razpravo, kjer bi oblikovali predloge za drugačno, bolj ustrezno vrednotenje znanstveno-raziskovalnega in pedagoškega dela v družboslovju.

RIKO®

Globalni inženiring
za srečo ljudi

ISBN 978-961-90202-5-8

9 789619 020258